

ประกาศคณะสหเวชศาสตร์
เรื่อง แนวปฏิบัติด้านการจัดการความปลอดภัยของการให้บริการธาราบำบัด
คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ด้วยคณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรมีการให้บริการธาราบำบัด ประกอบกับคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข ฉบับที่ ๑ เรื่อง การควบคุมการประกอบกิจการสระว่ายน้ำ หรือกิจการอื่นๆ ในทำนองเดียวกัน ดังนั้น เพื่อให้เกิดความปลอดภัยของการให้บริการของธาราบำบัด ตามมติคณะกรรมการประจำคณะครั้งที่ ๘/๒๕๖๕ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ จึงได้ออกประกาศคณะ สหเวชศาสตร์ เรื่อง แนวปฏิบัติด้านการจัดการความปลอดภัยของการให้บริการธาราบำบัดคณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. ด้านการให้บริการ

๑.๑ มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยประจำสระธาราบำบัด โดยเป็นผู้ที่มีความชำนาญในการว่ายน้ำและผ่านการอบรมการช่วยชีวิตคนจมน้ำ สามารถให้การปฐมพยาบาลได้ อยู่ประจำตลอดเวลาที่มีผู้ใช้บริการ

๑.๒ มีการบันทึกข้อมูลผู้ใช้สระธาราบำบัดในแต่ละวัน

๑.๓ มีระเบียบการใช้สระธาราบำบัด ดังนี้

๑.๓.๑ ผู้ใช้บริการต้องผ่านการตรวจประเมินร่างกายและสัญญาณชีพโดยนักกายภาพบำบัดหรือเจ้าหน้าที่ก่อนลงสระทุกครั้ง

๑.๓.๒ ผู้ใช้บริการต้องสวมชุดว่ายน้ำ หมวกคลุมผมก่อนลงสระและระหว่างใช้บริการทุกครั้ง

๑.๓.๓ ผู้ใช้บริการต้องทำความสะอาดร่างกายก่อนลงสระทุกครั้ง

๑.๓.๔ ผู้ใช้บริการต้องปฏิบัติตนสุภาพเรียบร้อย ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น

๑.๓.๕ หากผู้ใช้บริการมีไข้ ต้องแจ้งนักกายภาพบำบัดหรือเจ้าหน้าที่ก่อนลงสระทุกครั้ง

๑.๓.๖ หากผู้ใช้บริการเป็นผู้ที่มีอาการเจ็บป่วย หรือเป็นเด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๑๐ ปี ต้องมีนักกายภาพบำบัด เจ้าหน้าที่ผู้ช่วยเหลือ หรือผู้เกี่ยวข้องดูแลขณะลงสระด้วยทุกครั้ง

๑.๓.๗ ห้าม บ้วนน้ำลาย เสมหะ ปัสสาวะ หรืออุจจาระในสระ หากเป็นเด็กมีอายุต่ำกว่า ๓ ปี หรือเด็กที่ยังไม่สามารถควบคุมการขับถ่ายเองได้ ต้องใส่ผ้าอ้อมสำหรับว่ายน้ำ ก่อนลงสระทุกครั้ง

๑.๓.๘ ห้าม นำไม้เท้า รถเข็น หรืออุปกรณ์ภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องลงในสระ

๑.๓.๙ ห้าม นำอาหารและเครื่องดื่มทุกชนิดเข้าไปรับประทานในบริเวณสระ

๑.๓.๑๐ ห้าม นำสัตว์เลี้ยงทุกชนิดเข้าไปในบริเวณสระ

๑.๓.๑๑ ห้าม กระโดดน้ำ

๑.๔ มีรายละเอียดของบุคคลที่ควรหลีกเลี่ยงการใช้สระธาราบำบัด ดังนี้

๑.๔.๑ ผู้ที่พักผ่อนไม่เพียงพอ อ่อนเพลีย หรือมีไข้สูง

๑.๔.๒ ผู้ที่มีความผิดปกติทางระบบหัวใจและหลอดเลือด เช่น โรคความดันโลหิตสูง หรือภาวะความดันโลหิตต่ำ โรคระบบหลอดเลือด หรือภาวะหัวใจล้มเหลว ที่ควบคุมไม่ได้

- ๑.๔.๓ ผู้ที่มีชีพจรขณะพักสูงกว่า ๑๐๐ ครั้ง/นาที หรือความดันโลหิตขณะพักสูงกว่า ๑๕๐/๑๐ มิลลิเมตรปรอท
- ๑.๔.๔ ผู้ที่ไม่สามารถควบคุมปัสสาวะ อัจฉาระได้
- ๑.๔.๕ ผู้ที่หายใจในสหรณะน้ำลำปากหรือมีความจุปอดโดยรวม (Total lung capacity) น้อยกว่า ๑ ลิตร
- ๑.๔.๖ ผู้ที่เป็นโรคผิวหนังระยะติดต่อ มีแผลติดเชื้อต่างๆ เช่น โรคเชื้อราที่เท้า หูด เชื้อราที่หนังศีรษะ หรือกลาก สะเก็ดเงิน เป็นต้น
- ๑.๔.๗ ผู้ที่มีแผลเปิด แผลถลอก และแผลติดเชื้อทุกประเภท
- ๑.๔.๘ ผู้ที่มีอาการโรคลมบ้าหมู ลมชัก แก้วหูทะลุ เป็นลมบ่อย
- ๑.๔.๙ ผู้ที่มีภาวะของการติดเชื้อทุกประเภท เช่น หูอักเสบติดเชื้อ เจ็บคอ ไข้หวัดใหญ่ การติดเชื้อระบบการย่อยและทางเดินอาหาร ไซโทพอยด์ อหิวาตกโรค โรคไขสันหลังอักเสบ โปลิโอ โรคบิด เป็นต้น
- ๑.๔.๑๐ ผู้ที่มีปัญหาการอักเสบเฉียบพลัน เช่น ข้ออักเสบ รูมาตอยด์
- ๑.๔.๑๑ ผู้ที่ต้องเข้ารับการฉายรังสีเพื่อการรักษา
- ๑.๔.๑๒ ผู้ที่อยู่ระหว่างการมีรอบเดือน
- ๑.๔.๑๓ ผู้ที่แพ้คลอรีน
- ๑.๔.๑๔ ผู้ที่เพิ่งรับประทานอาหารมาไม่เกิน ๖๐ นาที ก่อนลงสระ

๒ ด้านการควบคุมคุณภาพน้ำ

๒.๑ มีการจัดการและควบคุมคุณภาพน้ำให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ดังนี้

- ๒.๑.๑ ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ๗.๒ - ๘.๔
- ๒.๑.๒ คลอรีนอิสระ (Free chlorine) ๐.๖ - ๑.๐ ส่วนในล้านส่วน
- ๒.๑.๓ คลอรีนที่รวมกับสารอื่น (Combined chlorine) ๐.๕ - ๑.๐ ส่วนในล้านส่วน
- ๒.๑.๔ ค่าความเป็นด่าง (Alkalinity) ๘๐ - ๑๐๐ ส่วนในล้านส่วน
- ๒.๑.๕ ความกระด้าง (Calcium hardness) ๒๕๐ - ๖๐๐ ส่วนในล้านส่วน
- ๒.๑.๖ กรดไซยานูริก (Cyanuric acid) ๓๐ - ๖๐ ส่วนในล้านส่วน
- ๒.๑.๗ คลอไรด์ (Chloride) ไม่เกิน ๖๐๐ ส่วนในล้านส่วน
- ๒.๑.๘ แอมโมเนีย (Ammonia) ไม่เกิน ๒๐ ส่วนในล้านส่วน
- ๒.๑.๙ ไนเตรท (Nitrate) ไม่เกิน ๕๐ ส่วนในล้านส่วน
- ๒.๑.๑๐ โคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria) น้อยกว่า ๑๐ ต่อน้ำ ๑๐๐ มิลลิลิตร โดยวิธีเอ็มพีเอ็น (Most Probable Numbers) ในอัตราส่วน ๑๐๐ มิลลิลิตร
- ๒.๑.๑๑ ตรวจไม่พบฟิคอลโคลิฟอร์ม (Fecal coliform)
- ๒.๑.๑๒ ตรวจไม่พบจุลินทรีย์หรือตัวบ่งชี้จุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรค ได้แก่ *Escherichia coli*

Staphylococcus aureus Pseudomonas aeruginosa

๒.๒ มีการเก็บตัวอย่างเพื่อตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำ ตามเกณฑ์มาตรฐาน ดังนี้

- ๒.๒.๑ เก็บตัวอย่าง อย่างน้อย ๒ จุด โดยเก็บจากส่วนลึกและส่วนตื้นขณะที่มีผู้ใช้สระธาราบำบัดมากที่สุด
- ๒.๒.๒ ตรวจวิเคราะห์ปริมาณคลอรีนอิสระคงเหลือ และค่าความเป็นกรด-ด่าง อย่างน้อยวันละ ๒ ครั้ง ก่อนเปิดและหลังปิดบริการ หากมีผู้ใช้บริการเป็นจำนวนมาก หรือเป็นวันที่มีแสงแดดจัดให้ตรวจสอบปริมาณคลอรีนและค่าความเป็นกรด - ด่างระหว่างวันด้วย กรณีใช้คลอรีนชนิดกรดไตรคลอโรไอโซไซยานูริก ต้องตรวจหาค่ากรดไซยานูริกด้วย

๒.๒.๓ ตรวจวิเคราะห์ปริมาณโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria) และฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal coliform) อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

๒.๒.๔ ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำทางเคมี และชีวภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานตามที่กำหนดในข้อ ๒ ครบทุกข้อมูล อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๒.๓ จัดหาเครื่องมือสำหรับตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำ รวมทั้งบันทึกผลการตรวจวิเคราะห์ และข้อมูลอื่นที่จำเป็น ดังนี้

๒.๓.๑ เครื่องมือที่ใช้ตรวจวิเคราะห์ปริมาณคลอรีน ต้องสามารถตรวจวิเคราะห์ได้ในช่วง ๐.๒ - ๒ ส่วนในล้านส่วน

๒.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์การเป็นกรด-ด่าง ต้องสามารถตรวจวิเคราะห์ได้ในช่วง ๓ - ๙ และสามารถอ่านค่าได้ช่วงละ ๑

๓. ด้านการจัดการสารเคมี

๓.๑ สถานที่เก็บสารเคมี มีป้ายระบุว่า “สถานที่เก็บสารเคมีอันตราย” และ “ห้ามเข้า” มีการระบายอากาศที่ดี และมีการป้องกันน้ำซึมเข้าภาชนะบรรจุสารเคมี และมีการเก็บสารเคมีเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๓.๒ สารเคมีที่ใช้มีฉลากระบุชื่อสารเคมี ส่วนผสม หรือส่วนประกอบที่เป็นอันตราย วิธีการใช้และวิธีการปฐมพยาบาลในกรณีฉุกเฉิน หรือตามที่กฎหมายอื่นกำหนด

๓.๓ ในการใช้สารเคมีปฏิบัติตามที่ระบุไว้ในฉลาก และไม่นำสารเคมีหมดอายุมาใช้ ในกรณีที่ไม่มีระบบการเติมสารเคมีแบบอัตโนมัติให้เติมสารเคมีลงในสระธาราบำบัดในขณะที่ปิดบริการแล้ว

๓.๔ มีมาตรการในการป้องกันการสัมผัสสารเคมีของผู้ปฏิบัติงาน เช่น กำหนดขั้นตอนการทำงานที่ปลอดภัย จัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่เหมาะสมให้ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งประเมินการสัมผัสสารเคมีอันตรายของผู้ปฏิบัติงานที่ทำหน้าที่เติมสารเคมี และมีผลประเมินไว้ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๓.๕ ในขณะที่ทำงานกับสารเคมี ให้ผู้ปฏิบัติงานใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่เหมาะสม เช่น สวมหน้ากาก และถุงมือ ในขณะที่ปฏิบัติเกี่ยวกับสารเคมี เป็นต้น

๓.๖ ไม่อนุญาตให้สูบบุหรี่ ดื่มน้ำหรือรับประทานอาหารในห้องจัดเก็บสารเคมี

๓.๗ ดูแลความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ หากสารเคมีรั่วไหล ให้ทำความสะอาดทันที

๔. การจัดการสิ่งปฏิกูล น้ำเสีย และมูลฝอย

๔.๑ จัดให้มีห้องน้ำ ห้องส้วม และการบำบัดสิ่งปฏิกูล ดังนี้

๔.๑.๑ มีห้องน้ำ ห้องส้วมแยกจากกัน โดยมีแบบและจำนวนตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๔.๑.๒ ลักษณะของห้องส้วม การบำบัด และการกำจัดสิ่งปฏิกูลต้องถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

๔.๑.๓ ดูแลรักษาความสะอาดของห้องน้ำและห้องส้วมเป็นประจำทุกวันที่เปิดให้บริการ

๔.๑.๔ ภายในห้องน้ำควรมีวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นและเหมาะสม

๔.๒ มีการบำบัดน้ำเสียให้มีคุณภาพได้มาตรฐานก่อนระบายสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะ ซึ่งส่วนประกอบของระบบการจัดการน้ำเสีย ประกอบด้วย

๔.๒.๑ ตะแกรงดักมูลฝอย สำหรับดักเศษมูลฝอยจากน้ำเสีย

๔.๒.๒ ระบบรวบรวมน้ำเสีย น้ำจากส่วนต่างๆ ของอาคารไหลมารวมกันที่ถังรวบรวมน้ำเพื่อรวบรวม น้ำที่ล้นออกจากบ่อรวบรวมนี้จะไหลเข้าสู่บ่อบำบัด

๔.๒.๓ ระบบบำบัดน้ำเสียต้องมีวิธีการบำบัดน้ำเสียที่เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญและเป็นอันตรายต่อสุขภาพของชุมชน

๔.๒.๔ รางระบายน้ำทิ้ง รางหรือท่อสำหรับระบายน้ำทิ้ง ควรมีตะแกรงวางปิดรางเพื่อกรองเศษผงต่างๆ และป้องกันหนู นอกจากนี้ทางเปิดของท่อระบายน้ำออกสู่ท่อสาธารณะควรมีตะแกรงปิดเพื่อ ป้องกันหนูด้วย

๔.๓ จัดให้มีการจัดการมูลฝอย ดังนี้

๔.๓.๑ มีการคัดแยกมูลฝอยและมีภาชนะรองรับมูลฝอยแยกตามประเภท

๔.๓.๒ มีภาชนะรองรับมูลฝอยที่เพียงพอตามหลักสุขาภิบาล

๔.๓.๓ ล้างทำความสะอาดภาชนะรองรับมูลฝอยและบริเวณที่วางภาชนะอยู่เสมอ

๔.๓.๔ รวบรวมมูลฝอยจากภาชนะรองรับมูลฝอยไปยังที่พักมูลฝอยรวม หรือนำไปกำจัดทุกวัน โดยเฉพาะมูลฝอยที่เน่าเสียง่าย

๔.๓.๕ กำจัดมูลฝอยด้วยวิธีที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล และเป็นไปตามข้อกำหนดท้องถิ่น

๔.๓.๖ ดูแลมิให้เกิดการทิ้งมูลฝอยเคลื่อนกลาดภายในสถานที่ประกอบกิจการและบริเวณโดยรอบ

๕. ด้านสุขาภิบาลอาหารและน้ำดื่ม

๕.๑ มีน้ำดื่มที่ได้คุณภาพตามมาตรฐานน้ำดื่มไว้บริการอย่างเพียงพอ

๕.๒ ลักษณะการนำน้ำมาดื่ม ต้องไม่ก่อให้เกิดความสกปรกหรือการปนเปื้อน เช่น ใช้ระบบน้ำกด ใช้แก้วส่วนตัว ใช้แก้วกระดาษที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง และใช้แก้วส่วนกลางที่ใช้ดื่มเพียงครั้งเดียว แล้วนำไปล้างทำความสะอาดก่อนนำมา ใช้ใหม่ เป็นต้น

๖. การป้องกันควบคุมสัตว์และแมลงนำโรค

๖.๑ มีการควบคุม ดูแล ป้องกันแมลงนำโรคโดยเฉพาะหนู แมลงวัน และแมลงสาบอย่างถูกต้องตามหลัก สุขาภิบาล

๖.๒ มีการควบคุม ดูแล เพื่อป้องกันสัตว์ที่อยู่ภายนอกเข้ามาภายในสระธาราบำบัด

๗. การป้องกันและระงับอัคคีภัย

๗.๑ มีแนวปฏิบัติในการป้องกันและระงับอัคคีภัย

๗.๒ มีการทบทวนแนวปฏิบัติในการป้องกันและระงับอัคคีภัยทุกปี

ประกาศ ณ วันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวิฑู สุขเพ็ญ)
คณบดีคณะสหเวชศาสตร์